

Tjänsteutlåtande

Upphandlingsenheten

Datum 2017-01-19

Dnr KS 2016/0204

Till Kommunstyrelsen

Svar på motion nr 19/2016 från Marie Ende (S) - Bättre balans i (o)valet av hemtjänsten

Sammanfattning

I en motion väckt i Kommunfullmäktige 2016-05-20, föreslår motionären att ickevalsprincipen inom hemtjänsten endast tilldelar uppdrag till den kommunala hemtjänsten samt att den kommunala hemtjänsten ska ha minst 50 procent av uppdragen.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Anse motion nr 19/2016 besvarad i och med att det i dagsläget på fastlandet endast finns privata utförare av hemtjänst är det inte möjligt att ha kommunens egen hemtjänst genom Produktionsförvaltningen som ickevalsalternativ. Inte heller är det möjligt att kommunens egen hemtjänst genom Produktionsförvaltningen ska inneha 50 procent av uppdragen. Vid icke-val rangordnas därför de privata utförarna efter en turordningsprincip.

Bakgrund

Socialförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande ”När en utförare väljer att avveckla sin verksamhet kan det som motionären påpekar, finnas olika system för hur det ska genomföras. I första hand ska självklart den enskildes val vara gällande. En viktig grundläggande princip i Österåkers kommuns valfrihetssystem är att alla utförare ska behandlas lika. Det tillgodoses bäst genom att de kunder som inte vill eller kan välja tilldelas den utförare som ”står på tur”. Det är den turordningsprincip som är politiskt beslutad då lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) infördes i kommunen 2009. Att tilldela på annat sätt exempelvis proportionellt utifrån andel hemtjänstkunder är ett sämre alternativ och ger de redan stora utförarna av hemtjänst fördelar.” Socialförvaltningen skriver vidare ”Efter de synpunkter som Vård- och omsorgsnämnden framfört kommer den kommunala hemtjänsten att vara kvar på Ljusterö samt övriga öar.”

Produktionsstyrelsen beslutade vid sammanträdet 2016-09-22, § 8:7, dels att uppdra till produktionschefen att genomföra den beslutade avvecklingen av hemtjänstverksamheten på fastlandet och dels uppdra till produktionschefen att fortsätta driften av hemtjänstverksamhet på Ljusterö och omgivande öar.

I dagsläget återfinns endast kommunen genom Produktionsförvaltningen som hemtjänstutförare på Ljusterö samt öarna. Kommunen är i dagsläget det enda valbara alternativet för brukarna i valfrihetssystemet på Ljusterö samt öarna. På Ljusterö samt öarna har kommunen i dagsläget 100 % av uppdragen.

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens slutsatser

Med anledning av det ovan redovisade avvisar Kommunstyrelsens kontor förslaget.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från Vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2016-11-29, § 10:9.
2. Vård- och omsorgsnämndens tjänsteutlåtande daterat 2016-10-24.
3. Protokollsutdrag från Produktionsstyrelsens sammanträde 2016-09-22, §8:7.
4. Produktionsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2016-09-14.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Lisa Tingström
Upphandlingschef

VON § 10:9

Dnr. VON 2016/007^{63*}~~7~~-101(2)

2016*
Svar på motion nr 19/26 från Marie Ende (S), "Bättre balans i (o)valet av hemtjänsten"

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslå Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

Avslå motionen utifrån redovisade slutsatser i socialförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har i en motion till Kommunfullmäktige 2016-05-19 föreslagit en annan fördelning av hemtjänstuppgiften till den kommunala hemtjänsten och vill därför att ickevalsprincipen inom hemtjänsten endast tilldelar uppdrag till den kommunala hemtjänsten och att den kommunala hemtjänsten alltid ska ha minst 50 procent av uppdragen. Sedan motionen skrevs har Produktionsstyrelsen valt att avveckla sin hemtjänst. Efter de synpunkter som Vård- och omsorgsnämnden framfört kommer den kommunala hemtjänsten att vara kvar på Ljusterö samt övriga öar. Det inte finns förutsättningar för att utreda motionärens önskemål.

Beslutsunderlag

– Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2016-10-24.

Förslag till beslut

Mikael Ottosson (KD) yrkar bifall till beslutsförslaget innebärande att Vård- och omsorgsnämnden beslutar att avslå motionen utifrån redovisade slutsatser i socialförvaltningens tjänsteutlåtande.

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt Mikael Ottossons (KD) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Akten
- Kommunstyrelsen

* Rättelse enl. 2b § Förvaltningslagen

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2016-10-24

Dnr 19/2016 *VON 2016/0063-101(1)*

Till Vård- och omsorgsnämnden

Svar på motion – Bättre balans i (o)valet av hemtjänsten

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta Avslå motionen utifrån nedanstående redovisade slutsatser från förvaltningen.

Bakgrund

Socialdemokraterna och vänsterpartiet har i en motion till Kommunfullmäktige 2016-05-19 föreslagit en annan fördelning av hemtjänstuppgifterna till den kommunala hemtjänsten och vill därför att ickevalsprincipen inom hemtjänsten endast tilldelar uppdrag till den kommunala hemtjänsten och att den kommunala hemtjänsten alltid ska ha minst 50 procent av uppdragen.

Förvaltningens slutsatser

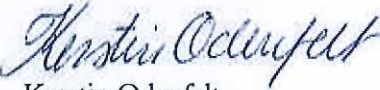
När en utförare väljer att avveckla sin verksamhet kan det som motionären påpekar, finnas olika system för hur det ska genomföras. I första hand ska självklart den enskildes val vara gällande. En viktig grundläggande princip i Österåkers kommuns valfrihetssystem är att alla utförare ska behandlas lika. Det tillgodoses bäst genom att de kunder som inte vill eller kan välja tilldelas den utförare som "står på tur". Det är den turordningsprincip som är politiskt beslutad då lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) infördes i kommunen 2009. Att tilldela på annat sätt exempelvis proportionellt utifrån andel hemtjänstkunder är ett sämre alternativ och ger de redan stora utförarna av hemtjänst fördelar.

Sedan motionen skrevs har Produktionsstyrelsen valt att avveckla sin hemtjänst. Efter de synpunkter som Vård- och omsorgsnämnden framfört kommer den kommunala hemtjänsten att vara kvar på Ljusterö samt övriga öar.

Förvaltningens slutsatser är att det finns inte förutsättningar för att utreda motionärens önskemål.

Anders Mindblad
Tf Socialchef

Kerstin Odenfelt
Sakkunnig äldre

Hemvårdsförbundet
FÖRENINGEN FÖR HEMVÅRDSPROFESSIONEN

Vänsterpartiet
19/2016
ÖSTERÅKERS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN
2016 -05- 20
D.nr:
KS 2016/0204 (1)

Åkersberga den 19 maj 20162016

Motion till kommunfullmäktige

Bättre balans i (o)valet av hemtjänsten

De som är berättigade till hemtjänst men inte vill eller kan välja hemtjänstutförare fördelas i turordning mellan de olika utförarna i Österåker. Hur ickevalsprinciperna ser ut är upp till kommunen att avgöra, och det ser olika ut runt om i landet. Vissa kommuner har olika sorters turordning likt Österåker och vissa kommuner har hemtjänst i egen regi som enda ickevalsalternativet.

Ser man till fördelningen mellan den kommunala hemtjänsten, och hur många som valt hemtjänst av annan utförare så visar de senaste siffrorna (februari månad) på en fördelning enligt följande:

Egen regi: 250 stycken brukare

Privat regi: 299 stycken brukare

Valfrihet är en viktig princip för kommunen men minst lika viktigt borde det vara att den kommunala verksamheten finns för att kunna hålla jämförelsetal och erbjuda tjänster ifall någon privat utförare inte längre kan eller vill bedriva verksamhet samt ger kommunen valet att säga upp ett dåligt avtal. Men också för att många av våra invånare vill ha hemtjänst utförd av kommunen. Det är tryggt och säkert, säger många.

Dagens ickevalsalternativ medför att den kommunala hemtjänsten tilldelas vart sjunde eller åttonde av dem som bedöms vara i behov av stöd men inte av någon anledning väljer utförare. Med ytterligare aktörer skulle fördelningen dessutom bli ännu mer ojämn. Vi önskar se en annan fördelning och vill därför

Att ickevalsprincipen inom hemtjänsten endast tilldelar uppdrag till den kommunala hemtjänsten,

Att den kommunala hemtjänsten alltid ska ha minst 50 procent av uppdragen.

För Socialdemokraterna

Marie Ende

För Vänsterpartiet

Aline Österlind

Cecilia Ringstedt

Lars Frid

PS § 8:7

Dnr. PS2016/0072

Avveckling hemtjänst i egen regi

Produktionsstyrelsen beslutar att

1. Uppdra till produktionschefen att genomföra den beslutade avvecklingen av hemtjänstverksamheten på fastlandet.
2. Uppdra till produktionschefen att fortsätta driften av hemtjänstverksamhet på Ljusterö och omgivande öar.
3. Till produktionsstyrelsens sammanträde 2016-10-20 redovisa de ekonomiska konsekvenserna av ovanstående.

Sammanfattning

Produktionsförvaltningen gör bedömningen att en avveckling av hemtjänstverksamheten på fastlandet kan genomföras på ett betryggande sätt. Driften av hemtjänsten på Ljusterö fortsätter som tidigare och produktionsförvaltningen startar nu ett arbete för att planera och genomföra ytterligare effektiviseringar så att uppdraget om ekonomi i balans kan uppnås.

Beslutsunderlag

Produktionsförvaltningens tjänsteutlåtande daterad 2016-09-14.

Förslag till beslut

Gunnar Fristedt (M) yrkar bifall till produktionsstyrelsens beslutsförslag innebärande

1. Uppdra till produktionschefen att genomföra den beslutade avvecklingen av hemtjänstverksamheten på fastlandet.
2. Uppdra till produktionschefen att fortsätta driften av hemtjänstverksamhet på Ljusterö och omgivande öar.
3. Till produktionsstyrelsens sammanträde 2016-10-20 redovisa de ekonomiska konsekvenserna av ovanstående .

Propositionsordning

Ordföranden frågar om Produktionsstyrelsen beslutar enligt Gunnar Fristedts (M) yrkande och finner att så är fallet.

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Akten

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Tjänsteutlåtande

Produktionsförvaltningen

Datum 2016-09-14

Dnr PS2016/0072

Till Produktionsstyrelsen

Drift av hemtjänstverksamhet i egen regi

Sammanfattning

Produktionsförvaltningen gör bedömningen att en avveckling av hemtjänstverksamheten på fastlandet kan genomföras på ett betryggande sätt. Driften av hemtjänsten på Ljusterö fortsätter som tidigare och produktionsförvaltningen startar nu ett arbete för att planera och genomföra ytterligare effektiviseringar så att uppdraget om ekonomi i balans kan uppnås.

Beslutsförslag

Produktionsstyrelsen beslutar att

1. Uppdra till produktionschefen att genomföra den beslutade avvecklingen av hemtjänstverksamheten på fastlandet
2. Uppdra till produktionschefen att fortsätta driften av hemtjänstverksamhet på Ljusterö och omgivande öar
3. Till produktionsstyrelsens sammanträde 2016-10-20 redovisa de ekonomiska konsekvenserna av ovanstående

Bakgrund

Produktionsstyrelsen beslutade 2016-07-05 att meddela Vård- och omsorgsnämnden att man avser att, på fastlandet avveckla hemtjänst dag- och kvällstid samt att på Ljusterö och omgivande öar avveckla hemtjänst dag, kväll och natt samt uttryckning vid trygghetslarm så att ekonomi i balans uppnås senast 2017-01-01.

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2016-08-30 att anta socialförvaltningens skrivelse "Yttrande gällande avveckling av hemtjänstverksamhet i egen regi" daterad 2016-08-30. I denna framgår att en avveckling av Produktionsstyrelsen utförda hemtjänsten på fastlandet kan hanteras genom ett omval till andra utförare. Däremot uttrycks att produktionsstyrelsens hemtjänstverksamheter på Ljusterö och omgivande öar, i brist på andra aktörer måste fortgå.

En avveckling av hemtjänstverksamheten ska därför ske i samråd med Vård- och omsorgsnämnden, så att ekonomi i balans uppnås senast 2017-01-01.

Förvaltningens slutsatser

Produktionsförvaltningen gör bedömningen att en avveckling av hemtjänstverksamheten på fastlandet, i samråd med socialförvaltningen, kan genomföras på ett betryggande sätt. En arbetsgrupp har tillsatts med representanter för förvaltningar, arbetsförmedlingen och berörda fackliga organisationer. Arbetsgruppen kommer att hantera frågor ur såväl kund- som personalperspektiv.

Driften av hemtjänsten på Ljusterö fortsätter som tidigare och produktionsförvaltningen startar nu ett arbete för att planera och genomföra ytterligare effektiviseringar så att uppdraget om ekonomi i balans kan uppnås.

Tjänsteutlåtande

Avrapportering av ekonomiska och kvalitativa effekter redovisas kontinuerlig vid varje styrelsesammanträde.

Bilaga

Yttrande gällande avveckling av hemtjänstverksamhet i egen regi VoN 2016/0066

Kent Henningson
Produktionschef

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2016-08-30

Dnr VON 2016/0066

Yttrande gällande avveckling av hemtjänstverksamhet i egen regi

Sammanfattning

Produktionsstyrelsen har genom beslut den 5 juli 2016 meddelat Vård- och omsorgsnämnden om sina avsikter gällande hemtjänstverksamhet i egen regi. Förvaltningen har gjort en analys av konsekvenserna av Produktionsstyrelsens intentioner samt sammanställt en översiktlig konsekvensbeskrivning utifrån beställarperspektiv.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Lämna förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2016 som ett yttrande till Produktionsstyrelsen samt Kommunstyrelsen gällande avveckling av hemtjänstverksamhet i egen regi.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 13 juni 2016, KS § 8:10, att godkänna samt rekommendera att Produktionsstyrelsen avvecklar hemtjänstverksamheten i egen regi för att få ekonomi i balans samt att avvecklingsprocessen ska ske i samverkan med Vård- och omsorgsnämnden.

Produktionsstyrelsen fattade därefter beslut den 5 juli 2016, PS § 7:3, om att meddela Vård- och omsorgsnämnden att Produktionsstyrelsen avser att på fastlandet avveckla hemtjänst dag- och kvällstid så att ekonomi i balans uppnås senast 2017-01-01 samt att Produktionsstyrelsen avser att på Ljusterö och omgivande öar avveckla hemtjänst dag, kväll och natt samt utryckning vid trygghetslarm så att ekonomi i balans uppnås senast 2017-01-01.

Hemtjänsten i Österåkers kommun är sedan 2009 föremål för kundval. Det finns idag LOV-avtal tecknade med 6 externa leverantörer och med kommunens egenregi - Produktionsförvaltningens hemtjänst - utifrån likvärdiga förutsättningar. LOV-avtalen omfattar hela kommunen (inklusive Ljusterö och övriga öar) med tre olika taxor: tätort 374 kr landsbygd 435 kr och glesbygd 526 kr (tillkommer 3% momskompensation till externa utförare). Kundvalet omfattar hemtjänstinsatser mellan kl. 7 – 22.30.

Utförarna kan i nuläget välja att lämna anbud på ett eller flera av sammanlagt tre delområden. Dessa delområden är: fastlandet, Ljusterö och övriga öar. (I det nya LOV-avtalet kommer Ljusterö och övriga öar att bilda ett gemensamt delområde). På sikt bör övervägas att ta bort delområden och att man verkar inom hela kommunen som utförare. Ingen av de privata utförarna har idag avtal där

Tjänsteutlåtande

något annat delområde än fastlandet. I LOV-avtalet finns reglerat att utförare har skyldighet att ta emot de brukare som väljer aktuell utförare upp till eventuellt angivet kapacitetstak. Ingen utförare har för närvarande angivit något sådant tak. Om en brukare inte väljer utförare så tillämpas en särskild turordningslista för ickevalsalternativ som hanteras av biståndsenheten.

Egenregialternativ

Kommunen måste - via Vård- och omsorgsnämnden - vara den yttersta garanten. Vid misslyckanden som kan vara av ekonomisk karaktär eller på grund av allvarliga kvalitetsbrister måste hemtjänst akut kunna sättas in i avvaktan på att brukaren hunnit göra ett nytt val. Finns egenregiverksamhet är det naturligt att de har ansvaret. I en situation där det inte skulle finnas ett egenregialternativ måste det söras för att motsvarande funktion kan upprätthållas av någon/några av de andra utförarna.

Självklart ska ett egenregialternativ ha samma ekonomiska förutsättningar och krav på ekonomisk balans som alla andra aktörer så att konkurrensneutralitet kan upprätthållas.

Avvecklingsprocessen

En avveckling av PFs kunder på fastlandet kan således hanteras enligt gällande regelverk. Det innebär en arbetsinsats där PFs nuvarande kunder måste kontaktas från biståndsenheten och uppmanas att göra ett omval av utförare och där PF inte finns med som alternativ. Det är i princip samma process som använts när privat utförare har valt att avveckla sin verksamhet. Skillnaden är att det nu handlar om större volymer.

Ljusterö och övriga öar

Eftersom ingen annan utförare för tillfället har avtal där delområdena Ljusterö och övriga öar ingår kan inte samma tillvägagångssätt användas som på fastlandet. Den nya glesbygdstaxan har inte hunnit verka mer än några månader och det är inte otänkbart att den på sikt kommer att motivera flera utförare att anmäla sitt intresse. För uppdrag på övriga öar har utföraren dessutom full kostnadskompensation från att man lämnar Ljusterö tills man är tillbaka igen inklusive kostnader för båttransporten.

Produktionsförvaltningen måste fortsätta att garantera att kunderna får sina hemtjänstinsatser på Ljusterö och övriga öar. Det bör ske enligt LOV-avtalsreglerna så att även alternativa utförare erbjuds möjligheten att etablera sig.

Att istället upphandla hemtjänsten på Ljusterö skulle få som konsekvens att man bara kan erbjuda öborna en utförare och således i praktiken ingen valmöjlighet. Det finns också en fördel med att kommunen har kvar ett egenregialternativ på Ljusterö som då också kan vara en garant för hela kommunen vid exempelvis ett misslyckande från privata utförare. Kommunens egenregi kan då träda in och akut utföra hemtjänstinsatser medan kunderna hinner göra sina omval.

Tjänsteutlåtande

Nattpatrullen

De totala volymerna av hemtjänstinsatser på natten är inte tillräckligt stora för att fördela dem på alla utförare. Det är således inte effektivt att lägga in dessa i LOV-avtalen. I nuläget beställs och anslagsfinansieras dessa insatser direkt hos Produktionsförvaltningen. Förslaget är att fortsätta med detta förfaringssätt just nu för att senare överväga om den ska konkurrensutsättas genom en LOU-upphandling.

Larm

Larm under dagtid (7-22.30) håller genom förändringar i LOV-avtalen på att överföras till respektive utförare. Larmtjänstkunder (cirka 150 personer) som inte har hemtjänstinsats hanteras på så sätt att de också ingår i LOV-avtalen.

Larm nattetid föreslås fortsätta vara en del av nattpatrullens uppdrag.

Installation och administration av larmen bör ligga kvar i kommunal regi och kan fortsätta vara en del av beställningen till Produktionsförvaltningen alternativt överföras till biståndsenheten.

Förvaltningens slutsatser

- Kommunen måste via Vård- och omsorgsnämnden kunna garantera akuta insatser av hemtjänst vid eventuella misslyckanden från andra aktörer och innan brukarna har kunnat välja ny utförare.
- Det är fullt möjligt att ur ett beställarperspektiv administrativt hantera en avveckling av hemtjänsten dag- och kvällstid på fastlandet under hösten 2016.
- När det gäller Ljusterö och övriga öar måste hemtjänstinsatser garanteras av Produktionsförvaltningen och att LOV ska fortsätta gälla. Ett egenregialternativ på Ljusterö kan också vara en garant för hela kommunen.
- Nattpatrullverksamhet såväl på fastlandet som på Ljusterö/öarna, larm nattetid samt installation och administration av larm föreslås fortsatt ingå i beställning till Produktionsförvaltningen.
- Konsekvenserna för kommunens trygghetsboenden bör bli föremål för översyn och fortsatt dialog,

Anders Lindblad
T.f. förvaltningschef

Tjänsteutlåtande

Tidigare beredning och beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut den 13 juli 2016, KS § 8:10
- Produktionsstyrelsens beslut den 5 juli 2016, PS § 7:3
- Skrivelse från Vision och Kommunal

Expedieras

- Kommunstyrelsen
- Produktionsstyrelsen